

ሰኔ 15 ቀን 2003 ዓ.ም

ዳኞች፡- ሐገጥስ ወልዱ

አልማው ወሌ

አሊ መሐመድ

ነጋ ዱፍሣ

አዳነ ንጉሴ

አመልካች፡- አድቤንቲስት የልማት የተረድኦ ድርጅት - ጠበቃ ዶ/ር ዘወድነህ በየነ - ቀረቡ

ተጠሪ፡- አቶ ገበየሁ ወ/ሚካኤል

መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍ ር ድ

የቀረበው ጉዳይ የአሰሪና ሰራተኛ ክርክር ሲሆን የቀረበው በፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት በአሁኑ ተጠሪ ከሚሸነጉ ነው። ቀርቦ የነበረው ክስ በተከሣሽ ድርጅት ውስጥ ተቀጥረው በመስራት ላይ እንዳሉ ያለአግባብ ከስራ የተሰናበቱ መሆኑን በመግለጽ የተለያዩ ክፍያዎች እንዲወሰንላቸው የጠየቁ ሲሆን በማስረጃም የጽሁፍ የሰው ምስክሮች ዝርዝር አቅርቧል የሚል ነው። ተከሣሽ ድርጅት ቀርቦ በሰጠው መልስ ከሣሽ የተቀጠሩት ለተወሰነ ጊዜ በመሆኑ ይህም ሲያበቃ ያሰናብተዋል፤ ከሣሽ ለረሃብተኞች እንዲከፋፈል ተብሎ የተሰጣቸውን ስንዴ እንዲበላሽ በማድረጋቸው በስራ ቦታ ላይ አለቃቸውን በመሳደባቸው እንደሁም የስራ ሰዓት ባለማክበራቸው ተሰናብተዋል በማለት በአማራጭ የተከራከረ ሲሆን ከማስረጃም አኳያ የጽሁፍ ሰነድና የሰው ምስክሮች ዝርዝር ቀርቧል የሚል ነው።

የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት ከላይ እንደተመለከተው ካከራከረ በኋላ በግራቀኝ መካከል የነበረው የስራ ውል ለተወነ ጊዜ ሆኖ የሚቆየው ከሰኔ 2000 ዓ.ም እስከ ታህሣስ 2001 ዓ.ም ድረስ በመሆኑ ይህ ጊዜ ሲያልቅ የሚቋረጥ በመሆኑ ስንብቱ በአሰሪና ሰራተኛ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 24/1/ መሠረት የተፈጸመ በመሆኑ ህጋዊ ነው በማለት ወስኗል። ክፍያን በተመለከተ የፕሮሺደንት ፈንድ ብር 5086,96 ተከሣሽ ድርጅት ለከሣሽ በአንድ ዓመት የአገልግሎት ዘመን ውስጥ ለተሰራ የአራት ወር ከ20 ቀን የአመት ፍቃድ ክፍያ እንዲከፍለው ወስኗል። በዚህ ውሣኔ የአሁን ተጠሪ ቅር በመሰኘት ደግሞኝን ለፌ/ከ/ፍ/ቤት ያቀረበ ሲሆን ፍ/ቤቱም ካከራከረ በኋላ የቅጥር ውሉ ለተወሰነ ጊዜ ቢሆንም የተቀጠሩት ለፕሮጀክቱ ስራ እስከ ሆነ ድረስ ፕሮጀክቱ ደግሞ የሚጠናቀቀው የስራ ዘመኑና የበጀት ዘመኑ አንድ ዓመት ነው በመባሉ ፕሮጀክቱ ስለመጠናቀቁ ደግሞ ተጠሪ /የአሁን አመልካች/ ያቀረበው ማስረጃ ባለመኖሩ ከስራ ተጠሪን ያሰናብተው ያለአግባብ ነው በማለት የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት ውሣኔ በመሻር አመልካች ለአሁን ተጠሪ ፕሮጀክቱ እስከሚጠናቀቅ ቢቆየ ኖሮ ሊከፈላቸው የሚችል የነበረው ደግሞ ማለትም ከታህሣስ 22 እስከ ሰኔ 30/01 ድረስ ያለውን ደግሞቸው ታስቦ እንዲከፈላቸው በማለት ወስኗል።

አሁን የቀረበው ቅሬታ በዚህ ውሣኔ ቅር በመሰኘት ሲሆን ሰኔ 16 ቀን 2002 ዓ.ም ተጽፎ በቀረበው ቅሬታ ተጠሪ በሙሉ ፍቃድ ተቀብሎ የስራ ውል የገባው ለተወሰነ ጊዜ በመሆኑ ይህ ጊዜ ደግሞ የሚያበቃው ታህሣስ 22 ቀን 2001 ዓ.ም በመሆኑ ስራውም የፕሮጀክት ስራ ሆኖ እያለ ስንብቱ ህጋዊ ነው መባል ሲገባው ተጠሪ ያልሰራበትን ደግሞ እንዲከፈለው መወሰኑ መሠረታዊ የህግ ስህተት ተፈጽሞበታል የሚል ነው። ጉዳዩ ያስቀርባል በመባሉ የተጠሪ ጠበቃ ታህሣስ 04 ቀን 2003 ዓ.ም በተጻፈ መልስ ያቀረበ ሲሆን ፍሬ ሃሳቡ፡- የቀረበው ቅሬታ ግልጽነት የለውም የተቀጠርኩበት የውል ስምምነት ለተወሰነ ጊዜ ቢልም ተፈጻሚነት ያለው ግን የተቀጠርኩበት የስራ ጸባይ በመሆኑ የተቀጠርኩት ለፕሮጀክት ስራ ስለመሆኑ በመ/ደ/ፍ/ቤት ያልቀረበ በመሆኑ የስራ ውሉ የተቋረጠው ያለአግባብ ነው በማለት የተሰጠው ውሣኔ በአግባቡ በመሆኑ እንዲጸና በማለት ተከራክሯል። የአመልካች ጠበቃ ታህሣስ 11 ቀን 2003 ዓ.ም በሰጠው የመልስ መልስ የቀረበውን ቅሬታ በማጠናከር የሰጠ ሲሆን በተጨማሪ ፕሮጀክቱ በአሜሪካ አለም አቀፍ ተራድኦ ድርጅት የሚታገዝ በመሆኑ ጊዜው የሚጠናቀቀው ማለትም የበጀት ዓመቱ ታህሣስ 2001 ዓ.ም ሆኖ ሃለ ሰኔ 30 /2000/ ያልቃል በማለት የተሰጠው ውሣኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት በመሆኑ የፌ/ከ/ፍ/ቤት የሰጠው ውሣኔ እንዲሻርልን በማለት ተከራክሯል።

በግራቶች የቀረበው የክርክር ሂደት ከላይ የተመለከተው ሲሆን ችሎቱም መዝገቡን መርምሮታል። እንደመረመረውም በተጠሪና በአመልካች መካከል የነበረው የስራ ውል ግንኙነት ለተወሰነ ጊዜ ነው ወይስ አይደለም? የሚለው ጭብጥ ተይዞ መፍትሔ ማግኘት ያለበት ሆኖ ተገኝቷል።

በዚህ መሠረት በመጀመሪያ ደረጃ ተጠሪ ፈጽሟቸዋል በማለት አመልካች ያቀረበችውን ጥፋቶች በተመለከተ ደግሞ ከስራ ለማሰናበት በቂ ነው? ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ በመያዝ የበታች ፍርድ ቤት ማጣራት ውስጥ ያልገባ በመሆኑ ይህ ችሎትም ወደዚህ ጭብጥ የሚያስመጣ አግባብ ካለ ከላይ በተያዘው ጭብጥ ውጤት ላይ የተመሰረተ በመሆኑ ለጊዜው እናልፈዋለን።

ወደተያዘው ጭብጥ ስንመለስ በግራ ቶች መካከል የተደረገው የስራ ውል በውላቸው ውስጥ በግልጽ እንደተቀመጠው ከሰኔ /2000 ዓ.ም እስከ ታህሣስ 22 ቀን 2001 ዓ.ም የሚመለከት መሆኑ አላከራከረም። አከራካሪ የሆነው ጉዳይ ተጠሪ የውሉ ቃል ለተወሰነ ጊዜ የተደረገ መሆኑ ሃይሆን መታየት ያለበት ከተቀጠርኩበት የስራ ጸባይ አኳያ መሆን ይገባል የሚል ሲሆን በአመልካች በኩል የቀረበው ክርክር ደግሞ ውሉ ግልጽ ከመሆኑም በላይ ስራው የፕሮጀክት በመሆኑ የሚጠናቀቀው በታህሣስ ወር 2001 ዓ.ም ሆኖ ተገምግሞ ይቀጠል አይቀጥል የሚለው ውሣኔ ሲያገኝ ብቻ የሚቀጥል በመሆኑ ፕሮጀክቱ የአንድ ዓመት ነው የበጀት ዓመቱ ደግሞ የሚያልቀው ሰኔ 30 ቀን 2001 ዓ.ም ነው በማለት ፍርድ ቤቱ የደረሰበት መደምደሚያ አግባብነት የለውም የሚል ነው።

የቀረበውን ክርክር ስንመለከት በእርግጥ በአሰሪና ሰራተኛ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 9 እና አንቀጽ 10 አንድ ላይ ስናዩው አንድ የስራ ውል ለተወሰነ ጊዜ መደረጉ ብቻ የተወሰነ ጊዜ የስራ ውል እንደማያሰኘውና እንደስራው ባህሪ እየተየ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ ያስገነዘበናል። በዚህ ጉዳይ ላይ ግን የስራ ውሉ ተጠሪ እንደሚከራከረው ለተወሰነ ጊዜ ስለመሆኑ ማስረዳት ብቻ ሃይሆን ስራው የፕሮጀክት ስራ መሆኑና በውጪ ድርጅት የሚደገፍ በመሆኑ የዓመት ስራ እንቅስቃሴው

ታይቶ ፕሮጀክቱ ይቀጥል ሲባል ብቻ የሚቀጥል እንደሆነ የበጀት ዓመቱም የሚጠናቀቀው ታህሣስ 2001 ዓ.ም እንደሆነ ከመከራከሩም በላይ በዚህ ነጥብ ላይ የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት ማስረጃ ስምቶ በፍሬ ነገር ረገድ የተረጋገጠ ጉዳይ ነው።

የፕሮጀክቱ የበጀት ዓመት በታህሣስ ወር ላይ እንደሚጠናቀቅ ማስረጃን የመቀበልና የመመዘን ስልጣን ያለው የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት ያረጋገጠው ሲሆን ተጠሪ ይህንን የሚያስተባብል ማስረጃ ባልቀረበበት የፌ/ከ/ፍ/ቤት የበጀት ዓመቱ የሚጠናቀቀው ሰኔ 30 ቀን 2001 ዓ.ም ነው ወደሚለው መደምደሚያ መድረሱ ወደዚህ መደምደሚያው ያደረሰውን በቂ ምክንያት ሳይገልጽ በመሆኑ መሠረታዊ የማስረጃ ምዘና መርሆዎችን የተከተለ ባለመሆኑ ተቀባይነት ያለው ሆኖ አላገኘውም።

በመሆኑም በተጠሪ እና በአመልካች መካከል የነበረው የስራ ውል ግንኙነት በተወሰነ ጊዜ በመሆኑ የውል ጊዜያቸው ከማለቁ በፊት በስራ ላይ ትብብር እንዲደረግላቸው የድጋፍ ደብዳቤ ለሚመለከተው ክፍል አመልካች መጻፋት እንደዚሁም የስራ ውሉ ከተቋረጠ በኋላ ሌሎች ሰዎችን ድርጅቱ መቅጠሩ የስራ ውሉ ላልተወሰነ ጊዜ የተደረገ ነው የሚያሰኝ አግባብ የለም ብለናል። ከስራም የተገለለው በአዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 24/1/ መሠረት ነው ብለናል።

በዚሁ መሠረት የፌ/ከ/ፍ/ቤት ለተጠሪ በስራ ላይ ቢቆይ ኖሮ ይከፈለው የነበረው ደሞዝ ከታህሣስ 22 ቀን 2001 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2001 ዓ.ም ድረስ ያለውን ይከፈለው ማለቱ መሠረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት ነው ብለናል። በመሆኑም ቀጥሎ የተመለከተውን ውሣኔ ሰጥተናል።

ውሣኔ

1. የፌ/ከ/ፍ/ቤት በመ/ቁ 86989 በቀን 26-09-2002 ዓ.ም በዋለው ችሎት የሰጠው ውሣኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሠረት ተሸሯል።
2. የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት በመ/ቁ. 56140 ጥቅምት 16 ቀን 2002 ዓ.ም በዋለው ችሎት የሰጠው ውሣኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሠረት ጸንቷል።
3. በዚህ ችሎት በግራ ቀኙ ለደረሰው ወጪና ኪሣራ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል። መዝገቡን ዘግተናል ፤ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

እ.ከ